

ARNHEMERSCHIE SCOURANT.

DONDERDAG 7 OCTOBER.

De prijs deser Courant, die geregeld vijfmaal weks wordt uitgegeven, en wel op Dingsdag, Woensdag, Donderdag, Zaterdag en Zondag, is 5 in de drie maanden.

De prijs der Advertentie, die tot vijf regels, f 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelagt, voor elke plaatsing.

Herziening der grondwet.

In het oktober-nummer van een vaderlandsch tijdschrift, hetwelk gewoonlijk regelmatig aan onafhankelijkheid paart, de *Gids*, heeft men, bij de beoordeeling van politieke brochures der heeren BOISEVAIN, THIEME, VON MAUVILLON, enz., aan de liberale partij of oppositie hier te lande het verwijt gedaan, dat zij te uitsluitend van eene herziening der grondwet reding en uitkomst verwacht en daardoor te weeg brengt, dat het volk de armen slap laat hangen en alle krachtsinspanning schuwt.

Als medestrijder in de gelederen der oppositie, meenden wij in dat oordeel; hetwelk ons ongegrond voorkwam, niet te mogen berusten; en dit te minder als het oordeel van dien kant komende, ligt invloed zou kunnen uitoefenen.

Niemand kan meer dan wij overtuigd zijn, dat hervorming der staatsinrigting, waar publieke geest ontbreekt, van weinig nut wezen kan. *Quid leges sine moribus vanae proficiunt?* Alleen daar, waar deelneming in de openbare aangelegenheden heerscht, waar eene verstandige publieke opinie bestaat, is kracht, kan men met grond op vooruitgang hopen. De instellingen moeten in het volk geworteld zijn, dit moet er prijs op stellen, ze niet als een geschenk, maar als eigen werk beschouwen.

Wij kennen voor een volk geen gevaarlijker toestand, dan wanneer het uit onverschilligheid of wanhoop moedeloos de handen laat hangen en alle krachtsinspanning schuwt. Wij zouden het daarom diep betreuren, wanneer onze handelingen en die der overige liberale bladen of publicisten juist tot datgene leidde, hetwelk wij allerverderfelijkt zouden achten, dewijl het redding en herstel tot eene verre toekomst zoude verschuiven. Volkomen overtuigd van de eerlijkheid onzer bedoelingen, maar tevens van onze feilbaarheid als menschen, hebben wij ons zelve afgevraagd, of wij, inderdaad, de beschuldiging verdienen, ons door mannen toegebracht, welke het niet minder dan ons om waarheid en vooruitgang te doen is. Het antwoord, dat wij ons meenden te moeten geven, is ontkennend geweest. Wij hebben geen wezenlijk verschil tusschen de oppositie van den schrijver in de *Gids* en die, gelijk de meeste

organen der onafhankelijke drukpers en liberale publicisten die opvatten, kunnen zien.

Wij kunnen in eene courant geene verhandeling schrijven: wij kunnen enkel omtrent de hoofdvragen onze meening mededeelen. Is het waar, dat de oppositie alleen op hervorming onzer staatsinrigting aandringt, daarvan alleen heil verwacht? Wij gelooven het niet. De oppositie heeft meermalen, heeft aanhoudend op grondwets-herziening aangedrongen, dewijl zij gevoelde, dat de tegenwoordige grondwet, inderdaad, de waarborgen niet schenkt, welke zij belooft, en doodend op den publieken geest werkt. Zelfs de *Gids* erkent dit. De oppositie beschouwde echter die herziening niet als het eenige, maar slechts als één der middelen, welke in onzen toestand verbetering kunnen brengen. En dat verbetering noodzakelijk is, daaromtrent zijn allen, die niet geheel blind zijn, het eens. De oppositie heeft het zich nimmer ontveinsd, dat een homogeen ministerie en regtstreeksche verkiezingen geen panacée waren; maar zij heeft geloofd, dat onder de eerste behoeften mag genoemd worden dat weg te nemen, wat allen erkennen doodend in onze instellingen te wezen. Wanneer bij eene weinig levendige publieke opinie nog instellingen komen, die dat weinigje leven uitdooven, zoo is het geen wonder, dat men althans beginnen wil die hinderpaal uit den weg te ruimen. Maar men geeft er niet mede te kennen, dat dit alleen voldoende is. De oppositie ziet in eene herziening daarom te meer voordeel, als zij een einde zou maken aan de overleveringen en valsche uitleggingen, door welke men zelfs het goede der grondwet nadeelig heeft weten te doen werken. Daarmede wenschen wij te breken en meenen dat, mag onze politieke formatie nog in hare kindschheid zijn, zij, echter, zoo verre gevorderd is, dat men verwachten mag, dat eene wezenlijk liberale herziening aan vele misbruiken, welke gewoonte door de vingers doet zien, een einde zal maken. En houdt men zulk eene verbetering voor onbeduidend?

Is het daarenboven wel juist, dat de oppositie zoo uitsluitend op grondwets-herziening aandringt, dat zij alle andere opwekking van den publieken geest daar-

bij over het hoofd gezien heeft. Wij twijfelen daaraan. De heer von MAUVILLON verwijt juist der oppositie dit te weinig te doen. Wie van beiden heeft nu gelijk, hij, die zegt, dat zij het te weinig of hij, dat zij het te veel doet?

De oppositie hier te lande gelooft nimmer te hebben medegewerkt, om de burgerij de armen slap te laten hangen en stil op eene grondwets-herziening te blijven wachten. Wij willen hier alleen van ons zelve spreken, niet alsof wij geloofden het eenig orgaan der publieke meening geweest te zijn, hetwelk eerst dan in herziening der grondwet wezenlijk heil vond, wanneer men er tevens in slagen mogt publieken geest bij ons te wekken, maar overtuigd, dat, hetgeen wij omtrent ons zelve aanmerken, ook bij de meeste onafhankelijke dagbladen en liberale publicisten het geval is.

Altijd hebben wij ons over dat gemis aan publieken geest beklagd, een gemis, hetwelk zich niet enkel in de politiek doet gevoelen. Daarom hebben wij bij herhaling op het vormen van politieke vereenigingen aangedrongen, welke wij hoopten, dat bij betere kennis tot het ontstaan van meer belangstelling zou leiden. Wij hebben menigwerf op het belang en voordeel der deelneming van het volk aan zijne aangelegenheden gewezen en voorbeelden bijgebracht, welke het hoog gewigt daarvan duidelijk konden doen uitkomen.

In plaats van tot onverschilligheid aanleiding te hebben willen geven, hebben wij bij elke voegzame gelegenheid de burgerij getracht aan te raden van hare rechten gebruik te maken, niet alles van boven te wachten, maar zelve handen aan het werk te slaan. De overtuiging der noodzakelijkheid eener herziening der grondwet, kan buitendien ook niet strekken om in traagheid te blijven nederzitten; want zij spant aller gedachten op één punt, de zucht naar verandering, en het ligt meer in de menschelijke natuur, dat men bij eene sterk en algemeen gevoelde behoefte, hare vervulling tracht te bewerken, dan dat men geduldig blijft wachten, of zij vervuld zal worden.

Wij gelooven daarom niet, dat de oppositie alle heil van eene herziening onzer staatsinstellingen verwacht, maar wij gelooven, dat zij daarin een krachtig middel ziet tot opwekking van publieken

geest, zonder welken de beste wetten ijdel zijn. Tot die opwekking mede te werken, heeft zij zich ten doel gesteld.

Guitenlandsche berigten.

PRUISSEN.

Berlijn, 2 oct. Bijzondere brieven uit Petersburg en Moskau luiden meer geruststellend, omtrent de cholera, dan de vorige berigten. Het schijnt, dat over het algemeen deze ziekte minder hevig is, dan bij hare eerste verschijning voor 16 jaren.

ENGELAND.

Londen, 2 oct. Tegen den 12den is in deze hoofdstad een kabinetsraad beschreven, waaraan alle ministers moeten deel nemen.

— Volgens den *Friend of China* heeft de koning van Bokhara door een slag met zijnen strijdbijl zijn minister, den beruchten *Abd-Fol-Sumadkan*, den bewerker van den dood van kolonel *Stoddart*, kapitein *Conolly* en van verscheidene andere Europeanen, gedood.

FRANKRIJK.

Parijs, 3 oct. De regering heeft eene telling gelast van al de geestelijke gestichten, die zich in Frankrijk bevinden. Het rapport in deze zaak is een onontbeerlijk stuk bij de discussie over het wetsontwerp op het middelbaar onderwijs.

— De zaak van *Lasalle* geeft tot talloze bemoeijingen en verwikkelingen aanleiding. Men weet, dat deze persoon beschuldigd is van het ontvangen van gelden voor het afstaan van gronden, het bewilligen van gunsten, enz., in Algerië. Heden meende men te weten, dat te dier zake in Algiers weder twaalf personen waren gearresteerd, waaronder zich een secretaris-generaal, eene maire en een chef de bureau zouden bevinden.

— Men is voornemens, op groote schaal oppositie-committés op te rigten. Er zullen in dien geest arrondissement-, departementale en kantonale committés worden gevormd, alle ondergeschikt aan een centraal committé in deze hoofdstad.

BELGIE.

† **Brussel, 3 sept.** »De *Indépendance* zegt, dat de politie, vrijdag 11., in den lombard alhier, eenige juweelen heeft ontdekt, die aan den heer *Eve-nepoel*, op de *Place St. Gery*, behooren. Indien de *Indépendance* wel onderrigt is, zal dit zeker op het spoor der moordenaars leiden.

— »De nieuwbakken oppositie (vroeger het ultramontaan sch behoud) wijt het den heer *Rogier*, minister van binnenlandsche zaken, dat hij geweigerd heeft, den gewonden van 1830, in de septemberdagen een feestmaal te geven. Die oppositie vergeet echter, wat de heer *Rogier*, wiens naam alle Belgen, wien het hart wel geplaatst is, met eerbied noemen, voor het land, en voor de gewonden van 1830 in het bijzonder, gedaan heeft. Zoo verscheidene dier gewonden gepensioneerd zijn, hebben zij dit aan den heer *Rogier* te danken. De heer *Rogier* zoude, indien hij gewild had, *millionair* kunnen zijn, maar hij heeft een gerust geweten boven rijkdommen verkozen: de heer *Rogier* is arm, en heeft slechts zijn inkomen van minister. De heer *Rogier* kan dwalen, (welk sterveling doet het niet?) maar zoo hij het doet, doet hij het ter goeder trouw, en niet om zich te verrijken. De nieuwbakken oppositie moest denken, wat België aan den heer *Rogier* verplicht is. Zoo de Belgen thans op hunne onafsaankelijkheid en zelfstandigheid roemen, zijn zij het vooral aan den heer *Rogier* verplicht. Hij toch was het, die niet geschroomd heeft, onder het donderen van het Hollandsche kanon, zich aan het hoofd van eene vrij-schaar te plaatsen, die veel heeft toegebracht, om het huis *Oranje* uit België te drijven. Hij toch was het, die de behaalde zege wist te gebruiken, door zich mede bij de provisionele regering te voegen. En thans verwijt men dien man, wien België standbeelden moest oprigten, dat hij uit het duister te voorschijn is getreden, en minister van binnenlandsche zaken is!... De heer *Rogier* trooste zich met de sympathie van allen, dien het hart wel geplaatst is, en store zich niet aan de partij van het ministerie de *Theux*. Zijn motto zij: *Fais ce que tu dois, adviene que pourra!*

— »De heer *Nourrit*, directeur der koninklijke schouwburgen alhier, heeft, tegen mei aanstaande, zijn ontslag ingediend, daar hij, na het gebeurde

van 11. dingsdag, niet gevoeglijk meer directeur kon blijven. De heer had ook al te weinig smaak, om aan het hoofd der koninklijke schouwburgen te kunnen blijven. De *fête militaire*, door hem 11. dingsdag verordend, welke door den koning en de koningin werd bijgewoond, was het *non plus ultra* van smakeloosheid. De ouverture kan er een klein idee van geven. Het refrain daarin was steeds het bekende Hollandache (?) straatlied:

»Mijn lieve krullemie,
Ik heb in jou behagen, enz.»

»En vervolgens begon eene zoogenaamde *militaire scène*, dat is te zeggen, eenige zoogenaamde soldaten begonnen *évolutiën* te maken, en eenige dames en heeren figuranten begonnen de *plus basses danses* te dansen. De koning fronsde de wenkbrauwen. De administratie zag, dat het niet goed was, en liet de gordijn vallen. Het publiek raakte in beweging, en riep, alsof het afgesproken was: *Vive le roi!* Onder de luidruchtigste, wél gemeente kreten, verwijderde zich de vorstelijke familie. Den volgende avond werd de heer *Nourrit* voorgeroepen, om zich te verantwoorden wegens de, den vorigen dag, gehoudene, mystificatie, doch ZEd. gaf zich ziek.

— »Wonderbaarlijk, uiterst bevreemdend en beleedigend voor mijnheer *Box* is het, dat het *Journal de la Haye* niet meer in circulatie te Brussel is. In al de *café's* waar ik kom en mijn glas *faro* drink, is, natuurlijk, het eerst wat ik zeg: *Donnez-moi le Journal de la Haye!* Mij is het menigmaal gebeurd, dat men meende mij niet goed verstaan te hebben, en men mij het *Journal de Havre* bragt. »*Sacre Dieu, garçon, vous vous moquez de moi, je commande »L'ESTIMABLE» Journal de la Haye.* »*Pas connu monsieur!*» kreeg ik gewoonlijk ten antwoord, behalve in het *Café des Mille Colonnes*, waar ik het dierbare *Journal* met den *Asmodée* broederlijk naast elkander zag liggen. *Les extrêmes se touchent!*

— »De *Deutsche Brüsseler Zeitung* is van daag begonnen met verborgenheden van het Pruisische hof mede te deelen.»

Binnenlandsche berigten.

's **Gravenhage, 4 oct.** Men verneemt, dat de arrondissement-regtbank alhier, in raadkamer vergaderd, dezer dagen naar de openbare terechtzitting van die regtbank verwezen heeft, de heer *Govert Verploegh*, aangeklaagd van opligting door het ontvangen van gelden, onder het voorgeven, dat hij pogingen in het werk zou stellen, om alsdan de gevers posten te bezorgen.

— Uit Utrecht wordt gemeld, dat door de kiezersvergadering tot lid van den stedelijken raad, in plaats van den heer *mr. J. G. A. Roijaards*, overleden, is benoemd de heer *baron mr. J. F. van Reede van Oudtshoorn*, raadsheer in het provinciaal gerechtshof van Utrecht.

's **Gravenhage, 5 oct.** Z. M. de koning wordt morgen van Tilburg terug verwacht.

— Men verneemt dat de heer *Bruce* dadelijk na de opening der Kamers van de Staten-Generaal zijn ontslag als lid der Tweede Kamer zal inzenden, en dat de provinciale staten van Overijssel onmiddellijk zullen worden bijeengeroepen, ten einde in de plaats des heeren *Bruce* een lid voor de Tweede Kamer te kiezen. (s *Grav. N*)

Arnhem, 6 oct. De *Augsburger Allgemeine Zeitung* behelst de volgende aankondiging van *Het tweede deel van den Kosmos* van Alexander van Humboldt.

»De vertraagde uitgave van het tweede deel van den *Kosmos*, welks druk thans is voleindigd, moet niet worden toegeschreven aan de uitgevers, (1) maar alleen aan bijzondere omstandigheden, waarin de schrijver verkeerde, en aan zijn vurigen wensch om aan zijne gewigtige onderneming al de krachten te wijden die hem overblijven. In het eerste deel van het werk zijn de voornaamste resultaten der beschouwing, zoo als die behooren tot de zuivere objectiviteit van wetenschappelijke natuurbeschrijving, eug aan elkander gesnoerd, in den vorm van eene *natuurschildering* voorgesteld geworden. Het omvat het heelal, van de verwijderdste nevelvlekken tot aan de kleinste organismen van aardsche schepping. Het tweede deel van den *Kosmos* beschouwt de afspiege-

(1) De heer *Costa* kondigt tevens aan, dat het tegen de helft dezer maand in den handel zal komen.

ling van het door de uitwendige zintuigen ontwaand beeld, op het gevoel en de dichterlijk gestemde verbeeldingskracht. Wij treden uit den kring der voorwerpen in den kring der aandoeningen. Eene innerlijke wereld wordt voor ons geopend. Wij doervorschen dezelve, niet om in dit boek van de natuur te doorgronden — zoo als dat van de filosofie der kunst gevorderd wordt — wat in de mogelijkheid van aesthetische uitwerkingen het wezen der gemoedskrachten en de veelzijdige rigtingen der geestelijke werkzaamheid toekomt; maar om de bronnen van levendige aanschouwing, als middelen tot verhooging van een rein natuurgevoel, te schilderen; om de oorzaken na te sporen welke vooral in den laatsten tijd door opwekking der verbeeldingskracht zoo krachtig op de zucht tot studie der natuur en op den trek tot verre reizen gewerkt hebben. De opwekkingsmiddelen zelve zijn van drieërlei aard: aesthetische behandeling van natuurtooneelen in levendige schilderingen der dieren- en plantenwereld, eene zeer moderne tak der literatuur; landschapschildering, vooral voor zoo verre zij zich bezig houdt met de physiognomie der gewassen; meer verbreide kultuur der keerkingsplanten en constrasterende zamenvoeging van exotische vormen. Elk van de hier vermelde opwekkingsmiddelen kon reeds wegens zijne historische betrekkingen, het onderwerp van veel omvattende beschouwingen zijn; maar naar den geest en het doel van mijn geschrift, scheidt het doelmatiger slechts de leidende ideeën te ontwikkelen, daaraan te herinneren hoe de natuurwereld in verschillende tijdperken en bij verschillende volksstammen zoo geheel anders op de gedachten en gevoelens der menschen heeft gewerkt, hoe in eenen toestand van algemeene beschaving de ernstige wetenschap en de meer teedere aandoeningen der verbeeldingskracht elkander wederkeerig trachten te doordringen. Om de natuur in hare geheele verhevene grootte te schilderen, mag men niet enkel bij de uitwendige verschijnselen blijven stilstaan; de natuur moet ook worden voorgesteld zoo als zij zich in het binnenste van den mensch afspiegelt, zoo als zij door deze afspiegeling dan eens het neveland van physische mythen met bevallige gestalten vervult, dan weder den edelen kiem van het scheppend kunstvermogen ontwikkelt. Op de hier vermelde opwekkingsmiddelen tot wetenschappelijke studie der natuur, laat ik de *geschiedenis der physische wereldbeschouwing* volgen. Dit is, naar mijn begrip, de geschiedenis der kennis van een natuur-heelal, als het ware, de geschiedenis der gedachte van de éénheid der verschijnselen en van den samenhang der krachten in het heelal. Zij mag, wat de wijze harer behandeling betreft, niet worden verwisseld met de geschiedenis der bijzondere natuurwetenschappen, zoo als die door sommige onzer voortreffelijkste leerboeken der physica of der morphologie der planten en dieren geleverd worden. De geschiedenis der physische wereldbeschouwing onderscheidt: het zelfstandig streven der rede naar de kennis der natuurwetten, dat is, de denkende beschouwing der natuurverschijnselen zelve; de wereldgebeurtenissen welke plotseling den horizon der beschouwingen hebben uitgebreid; de uitvinding van nieuwe middelen van zinnelijke waarneming, als het ware, de uitvinding van nieuwe organen, welke de menschen met de aardsche voorwerpen even als met de verste wereldruimten in nader verkeer brengen. Dit drievoudig gezichtspunt heeft mij geleid, om de hoofdtijdperken te bepalen, welke de geschiedenis der leer van den *Kosmos* te doorloopen heeft. De geschiedkundige kennis der allengs verkregene uitbreiding van de natuurwetenschap in beide sferen, (de aard- en hemelkennis) is aan bepaalde tijdperken, aan zekere, naar ruimte en verstand werkende gebeurtenissen gebonden, welke aan die tijdperken een eigendommelijk karakter en eigenaardige kleuren verleen. Zulke gebeurtenissen waren de ondernemingen welke in den Pontus voerden, en aan gene zijde van de Phasis een anderen zeeoever deden veronderstellen; de expedities naar tropische gouden wiereoklanden; de doorvaring van de westelijke zeeëngte en de opening van den grooten zeeweg voor alle volken, op welken, na groote tijdruimten, Gerne en de Hesperiden, de noordelijke tin- en barnsteen-eilanden, de vulkanische Azoren en het nieuwe vaste land van Columbus, zuidelijk van de oude Scandinavische koloniën, ontdekt worden. Op de bewegingen, welke uit het bekken der Middell-

landache zoo en het noordelijkst niteinde van dea nabijgelegen Arabischen zeeboezem uitgingen, op de Pontus- en Ophir-logten volgen in mijne historische schildering de veldtogten van Alexander, en zijne poging om het westen met het oosten samen te smelten; de uitwerkingen van den indischen zeehandel en der Alexandrijnsche instellingen onder de Lagiden; de wereldheerschappij der Romeinen onder de Caesars; de zucht der Arabieren, zoo rijk aan gevolgen, naar het verkeer met de natuur en hare krachten, naar astronomische, mathematische en praktisch chemische wetenschappen. Met de inbeslissing van eene geheele helft der wereld, welke verhoud lag, met de grootste ontdekkingen in de ruimte, welke ooit de menschen gemaakt hebben, is voor mij de reeks der gebeurtenissen en voorvallen gesloten, die plotselings den horizon der ideeën uitgebreid, tot het nasporen van physische wetten aangespoord, het streven naar het begrip van het heelal hebben opgewekt. Het verstand brengt voortaan groote dingen voort zonder aanstoot van gebeurtenissen, als uitwerking van eigene, innerlijke kracht, gelijktijdig naar alle rigtingen.

Ik heb in de bovenstaande beschouwingen in algemeene trekken den inhoud van het nieuwe deel van mijn werk pogen aan te duiden. Ofschoon het eerste en tweede deel van den Kosmos in zeker opzigt een gesloten geheel vormen, zoo hoop ik toch dat het mij, op den laten avond mijns levens, nog vergund zal zijn, een derde en laatste deel, er bij te roegen, dat: *de uitkomsten van wetenschappelijk onderzoek in de bijzondere deelen der physische wereldbeschrijving*, zal bevatten. Dit zal de algemeene natuurschildering ophelderen, en, om het gebruik van het geheele werk gemakkelijker te maken, een inhoudsoverzicht op gelijke wijze bevatten als ik die reeds nu voor het eerste en tweede deel lever. Moge, even als tot dus ver, welwillendheid, en, wat welwillendheid eerst hare waarde geeft, — moge de eer van strenge kritiek het loon mijner arbeid zijn! Het hoogste genot, dat in eene meer dan vijftigjarige letterkundige loopbaan het volhardende streven naar vrije openbaarheid kan verschaffen, blijft vastgeknoopt aan de hoop van nooit vreemd te worden aan de ideeën en gevoelens van zijnen tijd.

Berlijn, 22 september 1847.

Alexander van Humboldt.

Arnhem, 6 oct. Wij komen terug op hetgeen wij gisteren gemeld hebben omtrent de keuze voor een lid van onzen raad, in vervanging van het overleden lid uit een onzer buitenwijken, voor zoo verre het kiezerscollegie als niet wettig bestaande is voortgegaan de bepaling, dat er steeds twee leden uit de buitenwijken in den raad zitting moeten hebben, en alsoo een binnen den besloten kring der stad gevestigd burger: den heer mr. J. W. Schiff, heeft benoemd. Dit incident, dat van het hoogste belang schijnt te zullen worden, en op nieuw het oog zal doen vestigen op de ellendige reglementen van januari 1824, verdient dubbel nadere uiteenzetting en overweging.

Wij vermeldden gisteren in onze noot, dat wij de wetenschap misten, zoowel van den oorsprong als van de dagteekening van de bepaling, krachtens welke twee bewoners van de buitenwijken raadleden zouden moeten zijn, en wij gaven als onze meening te kennen, dat het kiezerscollegie zeer terecht als niet bestaande was voortgegaan eene bepaling, die wij als eene ampliatie of eene wijziging van het grondwettige reglement van 1824 beschouwden. Hoe konden wij anders? — Immers langs alle middelen, die ons ten dienste stonden, konden wij geen enkel spoor van zoodanige bepaling ontdekken, en wisten wij niet waaraan dezelve vast te hechten. Het reglement van januari 1824, dat naar luid van artikel 7 der grondwet van 1815, deel van de grondwet zelve uitmaakt, en nog op dit oogenblik als zoodanig van kracht is, rekenden wij natuurlijk onkwetsbaar door latere beschikkingen; geen besluit van den raad of van den koning, geene wet zelve, kon er iets af- of bij doen. Dit staat buiten twijfel. En nu sla men het bedoelde grondwettige reglement op, zoo als het in de bijvoegselen tot het Staatsblad voorkomt, of, gelijk wij deden, zoo als het is afgedrukt in de verzameling bij den heer van Eldik Thieme hier ter stede uitgegeven — en men zal er niet het minste spoor in ontdekken van eene bepaling, als waarvan hier sprake is.

De zaak schijnt raadselachtig te worden. De verklaring zal men vinden of in verregaande slordigheid en zorgeloosheid bij het vaststellen der regle-

menten van 1824, die nogthans na verloop van 10 jaren bestemd waren gelijke kracht als de grondwet te erlangen, of in ondenkbare wetsverkrachting. De tijd zal dit dilemma oplossen.

De reglementen op het bestuur der steden, uitvoersels van artikel 132 der grondwet van 1815, moesten naar het voorschrift van datzelfde artikel door de bestaande regeringen of door, van wege den koning te benoemen commissiën worden ontworpen; daarna aan de provinciale staten worden toegezonden, opdat deze, met bijvoeging hunner bedenkingen, dezelve aan den koning ter bekrachtiging konden aanbieden. Het beginsel der grondwet was dus kennelijk individuele regeling voor iedere stad op zich zelve, onder medewerking der provinciale staten en der kroon. Wat er nu geworden is van al die afzonderlijke ontwerpen, is even duister als de geheele geschiedenis van het ontstaan des reglements zelve. De uitkomst was met het boven aangegeven grondwettig beginsel lijnrecht strijdig (1).

In plaats van individuele regeling voor elke stad, kregen wij voor al de steden van het rijk één eenvormig reglement, bekrachtigd bij verschillende besluiten, allen in januari 1824 genomen. Er bestaat tusschen de steden geen ander verschil, dan wat aangaat het getal leden van den raad, den census der steungerechtigden en kiesbevoegden en dergelijke. Het eenvormige reglement is dan ook maar voor alle steden gedrukt, met opentaling van wille vakkou, in welke voor de bijzondere steden, die kleine verscheidenheden met de pen zijn ingevuld. Nu is het mogelijk dat door de bestaande regeringen of door de commissiën van wege den koning benoemd, voor sommige steden bijzonderheden zijn voorgesteld, welke de goedkeuring der kroon hebben verworven, zonder dat in het eenvormige gedrukte reglement een wit vak tot invulling derzelve is opeengelaten.

Op het authentieke afschrift van het reglement, ten raadhuize van Arnhem voorhanden, dat, zoo als wij boven zeiden, grotendeels gedrukt is, komt naast het betreffende artikel een kantschrift voor — wellicht alleen omdat er in het gedrukte stuk geen wit vak was opeengelaten — behelzende de bepaling, dat steeds twee leden van den raad uit de buitenwijken genomen moeten worden. Dat kantschrift echter, hetwelk mogelijk een werkelijk deel van het reglement uitmaakt, is evenwel in 1824 noch ge- waarwerkt noch gedagteekent.

Er blijkt uit niets dat bedoelde kanteekening in 1824 een deel van het reglement heeft uitgemaakt, en als zoodanig mede is bekrachtigd, en, vreemd genoeg, in het in de bijvoegselen tot het Staatsblad afgedrukte reglement is er geen spoor van te vinden. Wel is waar zijn nu die bijvoegselen wel geene Officiële uitgave, gelijk het Staatsblad zelve, maar, uit de ministeriën zelve afkomstig, staan toch aan de verzamelaars de oorspronkelijke stukken ten dienste. Mag men uit die omstandigheid afleiden, dat bedoelde kanteekening niet voorkwam op het oorspronkelijk reglement van 1824, maar er later is bijgevoegd?

Intusschen schijnen met der tijd dergelijke onge- waarwerkte kanteekeningen in sommige steden aanleiding tot moeilijkheid gegeven te hebben; althans in 1842 is aanschrijving gedaan aan de gemeente besturen, om hunne authentieke afschriften, zoo er kanteekeningen op voorkwamen, aan den minister op te sturen. Eerst in dat jaar nu is ook het Arnhemsch reglement vergeleken met het oorspronkelijke stuk, en heeft de toenmalige autoriteit gelieven te certificeren, dat het gansche afschrift, en ook de kanteekening, geheel overeenstemde met het origineel.

Vóór dien tijd is er te Arnhem nooit gedacht aan de bewuste bepaling, en nimmer is dezelve in de kiezersvergadering ter sprake gekomen. Het toeval alleen heeft twee bewoners der buitenwijken tot leden van den raad gemaakt. Een dier twee leden gestorven zijnde is in dit jaar, de in 1842 opgewarmde bepaling ter sprake gekomen.

De vraag was dus eenvoudig deze: Bestaat er volledige zekerheid, dat de bedoelde kanteekening, op het ten raadhuize berustende afschrift voorkomende, werkelijk een deel van het originele reglement van 1824 uitmaakt?

Deze vraag nu hebben de kiezers, ontkennend beantwoord, en zijn derhalve die bepaling voortgegaan. En inderdaad, zekerheid, volledige zekerheid, dat die kanteekening, waaraan alle waarwerk van echtheid ontbreekt, niet later is bijgevoegd heeft men aan het kiezers-collegie niet kunnen geven. Het in 1842, door eene latere autoriteit afgegevene certificaat van echtheid, kon niet in de plaats treden van de oorspronkelijk bevoegde magt.

De heer Schiff is dus in plaats van een buitenlid gekozen. Met welk gevolg evenwel? Zal de raad zijne geloofsbrieven honoreren?

In de dadelijk na afloop der kiezersvergadering gehouden raadsvergadering is aan den heer burgemeester opgedragen om het originele, aan het ministerie berustende reglement, op te vragen, ten einde de zaak tot zekerheid te brengen. Bijkt het alsdan, dat werkelijk de kanteekening op het afschrift voorkomende, een echt deel van het reglement uitmaakt, dan lijdt het geen twijfel of de raad

(1) Men vergelijkte wijders: professor Thorbecke, Aanteekening op de Grondwet, II deel, bladz. 33, en zijn werkje: Over de Hervorming van ons Kies-stelsel.

zal den heer Schiff niet als lid totlaten. Want men moge nu die bepaling, welke twee buitenleden eischt, zoo bespottelijk vinden als men wil, ook de raad is gebonden aan het grondwettig reglement.

Welk eene oceaau van moeilijkheden kunnen er echter in dat geval niet ontstaan, uit eene enkele slordigheid in 1824 begaan?

Zal men het kiezers collegie op nieuw bijeenroepen om eene andere keuze te doen? Maar artikel 131 der grondwet beveelt, dat zij slechts éénmaal in het jaar bijeen zullen komen, en het reglement bepaalt als termijn voor die oproeping van 1 tot 7 oktober.

Zal dus de raad een jaar lang onvoltallig blijven? Zal men op die wijze den raad als wettig samengesteld mogen beschouwen?

Ongelukkig reglement van 1824! wat velerlei andere bezwaren liggen er al niet ongesloten in die enkele bepaling.

Zoo, bij voorbeeld, iemand uit eene buitenwijk tot lid van den raad benoemd is, die later binnen den kring der stad zijne woning vestigt, zal hij dan ophouden lid van den raad te zijn? — Regens schijnt het van ja; want hij verliest evenzeer zijne bevoegdheid als degene, die gekozen zijnde als ingezetener der stad, de stad met der woon verlaat; en de andere ontleende immers zijne bevoegdheid alleen, omdat hij in eene buitenwijk woonde, gelijk de eerste slechts alleen bevoegd was omdat hij ingezetener der stad was.

Blijft alzo de heer burgemeester van Pallandt, die gekozen werd toen hij zijn vast verblijf op zijn buitengoed hield, bevoegd om als lid van den raad zitting te houden, wanneer hij, zoo als thans ZEd. Achtbare reeds voor de wintermaanden gewoon is, zich in de stad zelve vestigt? Wat wordt er wijdere verstaan onder de uitdrukking: in eene buitenwijk te wonen? — Is het genoeg buiten de stad een optrekje voor de zomermaanden te hebben? —

Welke autoriteit is bevoegd, deze en dergelijke oprijzende kwestien te beslissen?

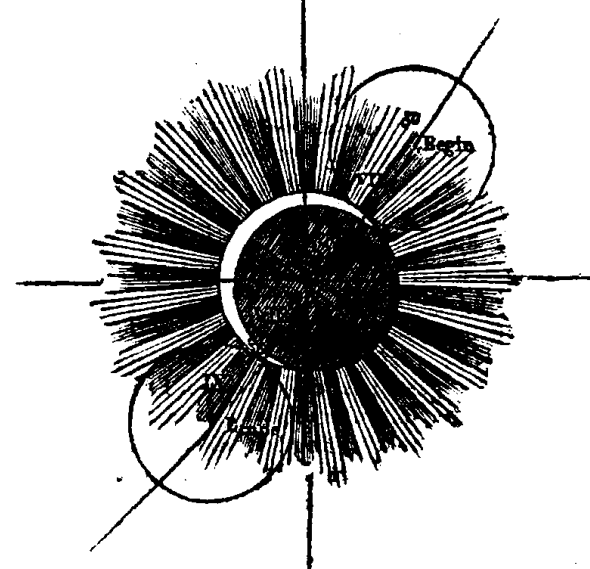
Wij zouden hierbij nog een aantal mogelijke conflicten kunnen opsommen; wij hebben echter reeds genoeg vermeld om ieder te doen inzien, welke belangrijke gevolgen de dezer dagen uitgebragte keuze hebben kan. Wij hopen, dat het mede moge bijdragen om het oog op de jammerlijke reglementen van 1824 te vestigen. Dan zal het blijken, dat wij onmogelijk langer onder zoo slordige wetgeving, kunnen voortskukken, en dat eene herziening der grondwet onvermijdelijk is. Immers, onder de tegenwoordige heeft de regering zelve erkend, alle hoop op te geven van eene aannemelijke wet op het stem- en kiesrecht daar te stellen.

Als elke bevoegde magt, zonder met de wet en haar geweten te transigeren, zich strengelijk aan de regtsbeginselen vasthoudt, dan zal men wel verplicht zijn tot eene nieuwe regeling onze staats-machius over te gaan.

— Wij vermeen en onze lezers in het algemeen, doch onze stadgenooten in het bijzonder, geene ondiest te doen, met hen andermaal opmerkzaam te maken op de merkwaardige zoneclips, welke op zaterdag den 9den dezer zal plaats hebben, zijnde eene centrale ringvormige zonsverduistering, zichtbaar in gansch Europa, de noordelijke helft van Afrika en het grootste gedeelte van Azië.

Volgens de berekeningen van den heer L. Jansa, te Middelburg, gegrond op de elementen, voorkomende in de Nautical Almanac van 1847, zal te Amsterdam het begin der verduistering voorvallen des morgens ten 6 uur 35 minuten 39 seconden en het einde des morgens ten 9 uur 13 minuten 28 seconden.

De schijngestalten dezer eclips zullen zich in laatstgeboemde stad vertoonen, zoo als op de hieronderstaande schetsteekening vrij naauwkeurig is afgebeeld en welke is overgenomen uit het belangrijk jaarboekje over 1847, dat telken jare, op last van Zijne Majesteit den koning, door een onzer beroemdste wiskundigen wordt uitgegeven. K.

Jongste nieuwstijdingen.

ARNHEM, 6 oktober.

Den 20sten september is te Manchester eene vergadering gehouden van kooplieden, bankiers en fabrikanten onder het voorzitterschap van den burgemeester, om te beraadslagen over de middelen om

de geldelijke verlegenheid van den handel en industrie tegen te gaan. In die vergadering is besloten:

1°. Dat, ten gevolge van het misgewas in 1846 eene groote hoeveelheid gemunt geld naar buiten 's lands uitgevoerd zijnde, om voorraad van graan in te koopen, thans het beschikbare kapitaal ontoereikend is om in de gewone behoefte te voorzien, en te voldoen aan de herhaalde aanvragen om geld voor de spoorwegen.

2°. Dat, als alle door het parlement vergunde spoorwegen werden uitgevoerd, de geldelijke ongenigheid des lands zeer zou verergeren, handel en nijverheid zouden stilstaan, zonder te gewagen van de onmogelijkheid voor de actiehouders om de gevorderde stortingen te doen;

Dat gevolgelyk het belang des lands eischt, dat aan de nieuwe spoorweg-ondernemingen voor onbepaalden tijd een uitstel door het parlement worde toegestaan.

— Uit Zwitserland mag men alle dagen de tijding van de uitbarsting van den burgeroorlog te gemoet zien.

— De koning van Napels schijnt tot concessiën te willen overgaan. De stoomboot *Fulcaïn*, den 30sten september te Marseille aangekomen, brengt het bericht mede van eene verandering van ministerie

Ingezonden stukken.

Willekeur.

In de Grieksche fabelen vinden wij een verhaal der dochters van Danaus, aan welke, om den moord aan hare echtgenooten gepleegd, in de onderwereld tot straf werd opgelegd het vullen van een vat zonder bodem, eene straf waaraan nimmer een einde was.

Dit verhaal waarin eenen oneindigen arbeid wordt voorgesteld, is, wanneer wij in het dagelijksch leven rondom ons zien toch zoo fabelachtig niet.

Voor een zestal jaren althans, behoefde men niet verder te gaan, dan even buiten deze stad op den zoogenaamden Westluidenschen Schaarlijk, om daar het beeld van oneindigen arbeid, door het vat der Danaïden voorgesteld, in waarheid te vinden.

Sinds honderde jaren kon men daar na elken hoogen waterstand, vooral wanneer die met eenigen wind en golfslag was vergezeld geweest, de buitenglooiing van dien dijk weder in den toestand van vernieling en beschadiging zien, waaruit zij eenigen tijd te voren, door den arbeid der dijkgeslaagden met groote kosten en moeite was opgehaald.

Honderden jaren had dit zoo plaats gehad, eens twee ja soms driemaal in één jaar, werd het met zooveel moeite volbrachte werk weder vernield, tot dat, nu voor een zestal jaren, de dijkgeslaagden beproefden, om in dat danaïdenvat eenen bodem te vinden, door in navolging der zeedijken, de buitenglooiing, in plaats van met aarde overdekt met spreiding van rijkshout met zware steenen en steenpuin te beleggen en aan te vullen.

Op deze wijze hebben de meeste dijkgeslaagden met groote kosten en moeite een bodem in hun danaïdenvat gekregen, sinds een zestal jaren hebben zij met ware zelfvoldoening aan hunnen dijkstoel (*van Tielerwaard*) bij de gewone jaarlijksche schouwen, de door hunne volharding op de golven behaalde overwinning aangetoond, en heeft deze genoeg genomen met en uitdrukkelijk hare goedkeuring gehecht aan die wijze van behandeling des dijks.

Met geringe kosten en moeite konden de dijkgeslaagden nu door hunnen dijk den golven het hoofd doen bieden, en hadden zij rust van den eindeloozen en vruchteloosen arbeid, waartoe zij vroeger verplicht waren.

Maar die rust wordt hun niet gegund. Even als de dochters van Danaus, in de onderwereld niet rusten mogen bij het vullen van hun bodemloos vat, even zoo schijnt aan de dijkgeslaagden van voornoemde schaarlijk, in deze bovenwereld geen rust gegund te worden van den sedert honderde jaren te vergeefs gedanen arbeid.

De bodem, welke zij met zooveel moeite en kosten in hun vat hebben bevestigd, moet op bevel van den dijkstoel van Tielerwaard, weder daaruit worden genomen en de zoo hechte en kostbare bepuning van de glooiing des dijks worden weggeruimd, niettegenstaande de ondervinding, het oordeel van deskundigen en de billijkheid zulks verbieden, niettegenstaande het belang, de zekerheid van het aan zijne zorg toevertrouwde district, het behouden daarvan dringend gebieden.

Reeds te lang hebt gij rust gehad Danaïden van den Tielschen dijk; werken! werken! moet gij, zult gij jaar in, jaar uit; geen rust meer voor u! Haal aan aarde, al vergraaft gij ook de schoonste en rijkste, hinnedijks gelegene, bouwlanden! Haal aan hout voor krachteloze en doellooze bespreidingen, al kost het schatten aan Gods- en weeshuizen!

Werken, werken moet gij al is het eene dwaze en vergeefsche arbeid!

Geen genade!!

En welke reden bestaat er voor zoodanig bevel van den dijkstoel?

Willekeur, niets dan willekeur, blijkende uit het antwoord door denzelfden gegeven op een rekwest door die dijkgeslaagden ingediend, strekkende om op dat bevel te willen terugkomen; welk antwoord letterlijk luidt:

Tiel, den 25sten september 1847.

In de jongstgehoudene vergadering heeft de dijkstoel van Tielerwaard voorgenomen het rekwest van den heer J. D. N. en andere dijkpligtigen onder den Tielschen polder, omtrent de herstelling van den buitenloop des dijks, en besloten die rekwestrauten te kennen te geven:

dat aan den dijkstoel het toezigt over dijken en waterwerken in den Tielerwaard is opgedragen, en dat dezelve jaarlijks dien ten gevolge, de noodige sieringen onder de vereischte goedkeuring vaststelt, waaraan de dijkpligtigen zich behooren te onderwerpen, en waarover ter zijner tijd de noodige schouwen gevoerd worden; dat, alzoo de beoordeeling wat ten aanzien van dijken en waterwerken voor voldoende of onvoldoende te beschouwen is, aan den dijkstoel is opgedragen, en dat dezelve verwijzende naar de siering, welke ook voor den Tielschen dijk is opgemaakt en goedgekeurd, zich aan die siering wensch te houden, zonder zich verplicht te rekenen, op datgeen te antwoorden, wat in het onderhavige request als beoordeeling van dezertijdsche handelingen zoowel met betrekking tot de voorzieningen, welke men voor het behoud der dijken als dienstig beschouwd heeft, als van de wijze waarop dezelve met opzigt tot die voorzieningen zouden gehandeld hebben, voorkomt.

Aan den heer J. D. N., en verdere dijkpligtigen onder den Tielschen polder.

De dijkstoel voornoemd,

(Get.) C. B. DUTRY VAN HAFTEN, fung. dijkgr.

Ter ordonnantie van denzelfden,

G. M. J. KOLFF, secret.

Men zou dat lezende, waarlijk denken in Rusland te zijn en eene ukase des Russischen autokraats voor zich te hebben, in plaats van een antwoord van een collegie door vrijwillige keuzen uit het volk zelve (maar helaas voor levenslang) gekozen.

Doch genoeg; uit dat antwoord blijkt ten volste, dat willekeur de drijfveer van het bevel is geweest, want zóo spreekt geen collegie, zóo spreekt niemand, wanneer men van zijne handelingen en bevelen gronde en regtmattige redenen kan geven.

Tiel, den 5den oktober 1847.

Advertentiën.

Aanbesteding.

Op Dingsdag den 19den October 1847, des middags om twaalf uur, zal, op het Bureau van den Heer Major, Kommanderende het Depot Bataillon van het 3de Regiment Infanterie, gevestigd in de Willems-Kazerne, te Arnhem in het openbaar, bij inschrijving, worden aanbesteed:

Het benodigde VLEESCH en VET voor de menage van het 3de Regiment Infanterie, in Garnizoen te Arnhem.

De voorwaarden, op welke de bovenstaande Aanbesteding zal plaats hebben, zullen van heden af ter lezing liggen op het Bureau van den Kommanderende Officier van opgemeld Bataillon.

† † † De Notaris Mr. J. B. NIJHOFF, gevestigd te Arnhem, maakt bekend, dat het LAND, tegenover den Eikel-Kamp, tusschen den Velpsch en Rozendaalschen Weg, zeer nabij Arnhem, en ook bijzonder geschikt tot AANBOUW en AANLEG van VERMAAK, is ingezet:

De massa van 1 en 2 op f 700
De massa van 3 en 4 op » 700
De generale massa op » 2220

De toeslag blijft bepaald op den 12den October 1847, des avonds ten 7 ure, in den Vergulden Arend, te Arnhem.

† † † De Notaris C. E. STOLK, te Bemmel, zal, op Donderdag den 14den October 1847, des voormiddags ten 9 ure, op den Huize Strijdhagen, te Bemmel, in het openbaar verkoopen:

Eenen aanzienlijken INBOEDEL, bestaande in alderhande MEUBILAIRE GOEDEREN, waaronder TAFELS, STOELLEN, LEDIKANTEN met BEHANGSELS, een LINNENKAST, CHIFFONNIÈRES, TOLLET- en WASHTAFELS, SPIEGELS, uitmuntende TAPIJTEN, VAL- en MEUBELGORDIJNEN, welgevulde BEDDEN, KOPER-, TIN-, IJZER-, BLIK-, GLAS-, PORCELEIN- en AARDEWERK, MELK-, WASCH-, DEEL- en TUINGEREEDSCHAPPEN, een nieuwe HANDBRANDSPUIT, een MESTVAALT, dragende MELKKOELJEN en ander VEE, vette VARKENS, enz.

Zullende alles op Woensdag den 13den October, van des voormiddags 10 tot des namiddags 3 ure, te zien zijn.

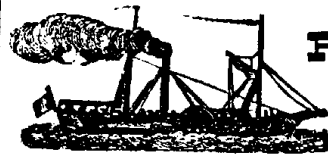
VERKOOPING.

Op Zaterdag den 9den October 1847, des voormiddags ten tien ure zal men, te Arnhem, aan het Nieuwe Feest-Gebouw, publiek, voor contant geld, verkoopen:

De geheele OMSCHUTTING van genoemd Gebouw, bestaande in eene groote partij PLANKEN, POSTEN, DEUREN, etc., alsmede verscheidene perceelen differente soorten van TIMMERHOUT.

Bij W. SIEB, Expediteur en Com-missionair te Arnhem, zijn wederom nieuwe PIANINO'S ontvangen, die tot zeer verminderde prijzen verkrijgbaar zijn. Hij noo-digt mitsdien de Dames en Kunstminnaren uit, dezelve bij hem te komen bezichtigen, wordende voor dezelve vier jaren na den Verkoop ingestaan.

RIJN-EN-IJSSEL STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ

Dienstregeling voor de maand October 1847.

Van Arnhem naar Emmerik, Wezel, Dusseldorp en Keulen: elken Dingsdag en Donderdag, des namiddags om 4 uur.

Van Arnhem naar Emmerik, Wezel en Dusseldorp: elken Zondag, Dingsdag en Donderdag, des namiddags om 4 uur.

In correspondentie met den tweeden van Amsterdam aankomenden Spoortrain.

Van Keulen naar Dusseldorp, Wezel en Arnhem: elken Zaterdag en Donderdag, des avonds om 5 uur.

Van Dusseldorp naar Wezel en Arnhem: elken Zondag, Dingsdag en Vrijdag, des morgens om 8½ uur.

In correspondentie met den laatsten, van Arnhem naar Utrecht en Amsterdam vertrekkenden Spoortrain.

Van Arnhem naar Doesborgh, Zutphen, Deventer, Zwolle en Kampen: elken Maandag, Woensdag en Zaterdag, des morgens om 8 uur.

Van Kampen naar Deventer, Zutphen, Doesborgh en Arnhem: elken Zondag, Dingsdag en Donderdag, des morgens om 3 uur.

In correspondentie met den derden, van Arnhem naar Utrecht en Amsterdam vertrekkenden, Spoortrain.

* * C. A. THIEME, te Arnhem, heeft uitgegeven, en in de voornaamste steden verkrijgbaar gesteld:

DE KOLONIËN DER MAATSCHAPPIJ VAN WELDADIGHEID, beoordeeld door Dr. W. C. H. STARING, Algemeene Secretaris der Geldersche Maatschappij van Landbouw, en Mr. J. K. W. QUARLES VAN UFFORD, Advokaat bij den Hoogen Raad Prijs f 1,25.
Wordt niet algemeen in commissie verzonden.

* * Bij G. VAN ELDIK THIEME, te Arnhem, ziet het licht:

W. STARING, HANDLEIDING TOT HET PLOEGEN DER HOOLANDEN IN NEDERLAND . . . 20 Cent
En debiteert met succes:

Dr. W. C. H. STARING, OVER DE OPRIGTING EENER NEDERLANDSCHE HOOGESCHOOL VOOR DEN LANDBOUW 40 Cent

DE KAARTEN DER BEROEMDE VAAZEGSTER, Mlle LE NORMAND, van Parijs . . . 60 Cent

DE SYBILLE VAN VINCENCES, OF LAATSTE BEKENTENISSEN VAN EENE BEROEMDE KAARTLEGSTER 60 Cent

CREDITEN, dat is, HET WEZENLIJKE DER KUNST VAN KAARTLEGGEN EN HOROSCOOPTREKKEN 30 Cent

TRISGEMISTEN, DE KUNST OM DROOMEN UIT TE LEGGEN 40 Cent

* * De Boekhandelaren en Roekdrukkens GERROEDERS BELINFANTE, te 's Gravenhage, zijn doot aankoop Eigenaars geworden van DE WEKKER, Weekblad voor Onderwijs en Opvoeding, dat sedert vijf jaren bij den Heer G. KRAAIJ, te Amsterdam, het licht zag. Het eerste met 1°. October voor hunne rekening uitgegeven nummer is algemeen ter verspreiding verzonden. — Bekwame mannen hebben hunne hulp en ondersteuning aan dit Weekblad toegezegd. — Prijs per jaargang f 4 voor 's Gravenhage en Amsterdam, en f 4,50 voor alle andere steden.

Bij N°. 41 (van 8 October) zal gratis een bijvoegsel worden gegeven.

Door dezelve is verzonden DE VOLKSSCHOOL, Tijdschrift voor aankomende Onderwijzers en Kweekelingen, No. 1, onder medewerking van de Heeren: P. BURGGRAAFF, J. W. VAN BEK, P. GEEL, J. VAN DER HAAR, W. VAN HAARST, H. HEMKES, KZ., W. HUMMEL, G. J. KAPTEIN, T. KNUIJVERS, J. VAN DER LEIJ, E. MOLEMA, M. NUMAN, M. D. VAN OTTERLOO, M. PRUIN, W. PUNT, J. W. REGT, H. SCHENKEL, S. TALSMA, J. VEEGER en A. DE VLETTE.

Dit N°. 1 bevat, onder anderen, W. HUMMEL, de praktische onderwijzer; J. W. VAN ECK, proeven van zedelijk onderwijs; G. te S iets over Wetten en Schoolwetten; voorts vragen ter beantwoording voor aankomende onderwijzers, enz. Prijs per jaargang van zes nummers f 2,50.

N°. 2 zal met 31 October worden verzonden.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 6 Oct. 1 El 5 Palm 4 Duim; gew. O D. gov. 1 D.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.